

Stanowisko nr 1/2011
Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego w Opolu
w sprawie nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego w Opolu, dostrzega niekorzystne skutki ekonomiczne i społeczne zmian wprowadzonych Ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 226, Poz. 1475).

Dane dotyczące liczby pracowników niepełnosprawnych oraz pracodawców zarejestrowanych w systemie SODiR Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wskazują, że po czterech miesiącach obowiązywania znowelizowanych przepisów (tj. od stycznia do kwietnia 2011 r.), zauważalny jest ewidentny spadek zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej, oraz spadek liczby pracodawców osób niepełnosprawnych zarówno na chronionym, jak i otwartym rynku pracy. W skali całego kraju liczba zakładów pracy chronionej zmalała o 176 (tj. ok. 9,5%), a liczba pracowników niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach pracy chronionej zmniejszyła się o 28 351 osób (tj. ok. 16,7%).

Analiza danych oraz stwierdzone tendencje uprawniają do tego, aby przewidywać, że nastąpi stałe zmniejszanie się zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Informacje uzyskane od pracodawców prowadzących zakłady pracy chronionej wskazują, że w drugiej połowie bieżącego roku nastąpi kolejny etap zwolnień niepełnosprawnych pracowników obejmujący około 15-20% dotychczasowego zatrudnienia tej grupy pracowniczej. W konsekwencji należy przewidywać lawinowego napływu osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w urzędach zatrudnienia. Sytuacja ta najdotkliwiej będzie odczuwana przez niepełnosprawnych ze schorzeniami szczególnymi, którzy obecnie zatrudnieni są głównie w zakładach pracy chronionej.

Brak skutecznych działań spowoduje wykluczenie społeczne dużej grupy osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz konieczność ponoszenia zwiększonych wydatków na pomoc społeczną dla tej grupy. Państwo będzie musiało przejąć na siebie obowiązek rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W związku z powyższym, Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego w Opolu, w poczuciu społecznej odpowiedzialności, wnosi do Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych o podjęcie niezwłocznych działań w celu zahamowania negatywnych

skutków funkcjonowania Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych według obecnie obowiązujących zapisów.

Zdaniem Komisji jedynym skutecznym sposobem mogącym zapobiec poważnym problemom społecznym wynikającym z braku miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i ich wykluczeniu społecznemu jest nowelizacja w/w Ustawy. Powinna ona w szczególności objąć swoim zakresem następujące zapisy:

Art. 22 ust. 1 w obecnie obowiązującej formie stanowi, że udzielanie ulg we wpłatach na PFRON przez zakłady pracy chronionej uwarunkowane jest zatrudnianiem w tych zakładach co najmniej 30% osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, lub osób niewidomych, psychicznie chorych lub upośledzonych umysłowo, lub osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, lub epilepsją zaliczonymi do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Przepis ten stanowi realne zagrożenie dla bardzo licznej grupy pracodawców, którzy z uwagi na brak okresu przejściowego przepisów oraz szybkie ich wprowadzenie, pozbawieni są możliwości prowadzenia renowacji umów z dotychczasowymi klientami.

Wobec powyższego wnioskujemy, aby przywrócić zapis w/w artykułu w wersji obowiązującej przed 1 stycznia 2011 r., lub znacznie złagodzić kryteria dotyczące uzyskiwania wskaźnika uprawniającego do udzielania ulg.

Art. 2 ust. 1 – obecnie obowiązujące zapisy dotyczące podstawy naliczenia dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych ograniczają tę podstawę do minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu 2009 r. Ograniczenie to, ma obowiązywać w latach 2011 i 2012. Tak sformułowany przepis powoduje, że następuje poważna rozbieżność pomiędzy kosztami pracy ponoszonymi przez pracodawcę o uzyskiwaną przez niego rekompensatą. Oznacza to, stałe zmniejszanie się efektywnej kwoty dofinansowania.

WKDS wnioskuje, aby w/w artykuł Ustawy był obowiązujący zgodnie z jego literalnym zapisem, bez zamrażania podstawy płacy minimalnej.

Art. 31 ust. 1 oraz art. 28 ust.1 pkt 1 lit.b – znacząco ograniczają możliwość uzyskania przez zakłady pracy chronionej zwolnienia z wpłaty podatku od nieruchomości. Podobnie jak art. 22 ust.1 stanowi, że do zwolnienia z wpłaty podatku od nieruchomości uprawnia pracodawcę zatrudnienie co najmniej 30% osób niepełnosprawnych niewidomych lub chorych psychicznie albo upośledzonych umysłowo w stopniu znacznym lub umiarkowanym czyli pracowników ze schorzeniami specjalnymi. Jak wynika z ankiety przeprowadzonej w województwie opolskim zdecydowana większość pracodawców

nie spełnia warunków zapisanych w znowelizowanej ustawie. W ten sposób zakłady pracy chronionej pozbawione są środków, które mogły dotychczas przeznaczyć zarówno na pomoc indywidualną dla zatrudnionych niepełnosprawnych pracowników, jak i na doposażenie parku maszynowego w środki trwałe ułatwiające niepełnosprawnym wykonywanie zadań w sposób nie wymagający zwiększonego nakładu sił.

W związku z powyższym Komisja wnioskuje, aby przywrócić treści niniejszego przepisu ustawy jej dotychczasowe brzmienie, lub znacząco złagodzić kryteria umożliwiające uzyskanie zwolnienia we wpłatach na podatek od nieruchomości.

Art. 38 w ust. 2 Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.) – według aktualnie obowiązującego zapisu tej Ustawy pracodawcy prowadzący zakłady pracy chronionej 40% środków z podatku od osób fizycznych zatrudnionych pracowników zobowiązani są przekazać na PFRON, a 60% na Zakładowy Fundusz Osób Niepełnosprawnych. Taki podział oznacza, że pracodawcy dysponują znacznie zmniejszonymi środkami finansowymi przeznaczonymi na rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą zatrudnionych niepełnosprawnych pracowników.

Podobnie jak w przypadku wcześniej wymienionych przepisów Ustawy o rehabilitacji, jak też w odniesieniu do wymienionego powyżej zapisu, Komisja wnioskuje o przywrócenie dotychczas obowiązującej treści, lub zmniejszenie wielkości obowiązujących wpłat na PFRON.

Opole, 10 października 2011 r.

Strona pracodawców:

Pracodawcy RP

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”

Związek Rzemiosła Polskiego

Business Centre Club - Związek Pracodawców

Strona pracowników:

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy "Solidarność"

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

Forum Związków Zawodowych